

POSELSTVÍ

Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

PASCHA KRISTOVA 2017

Drazí duchovní otcové, v Kristu milovaní braři a sestry – KRISTUS VSTAL Z MRTVÝCH!

Nastala Pascha, radostný den Kristova Vzkříšení, důvod pro velkou radost. Navštěvuje nás jednou do roka, ale u těch, kteří rozumějí tajemství Zmrtvýchvstání, bývá každodenně, ba dokonce nepřetržitě. Abychom i my mohli lépe pochopit tajemství tohoto svátku, měli bychom upřít svou pozornost na slova sv. Jana Damašského z Paschálního kánonu.

Říká v něm: „Včera mě s Tebou, Kriste, pochovávali, dnes s Tebou vstávám, z mrtvých vzkříšeným. Včera mě s Tebou přibíjeli na Kříž, sám mě, Spasiteli, oslav spolu s sebou ve svém Království.“

Jak můžeme být „pochovaní s Kristem a vstát z mrtvých spolu s Ním“? Když opouštíme svět a jeho marnosti, vstupujeme do pokání a pokory jako do hrobu a tím dáváme místo Hospodinovi, který se sjednocuje s našimi dušemi, mrtvými kvůli hříchu, křísí je svojí blahodati a dává jim uzříť slávu Zmrtvýchvstání.

Zmíněná sláva spočívá v tom, že my, otroci a zajatci hříchu, se stáváme Božím dědictvím, neboť skrze Něj ožívají naše duše. Lidská duše, která byla ve své podstatě stvořená jako nesmrtelná, zůstává totiž, dokud se nesjednotí s Kristem, neplodná a bezcitná, svým způsobem mrtvá.

Celá Církev dnes zpívá: „Vzkříšení Kristovo spatřivše, pokloňme se svatému Pánu Ježíši...“ Ale vždyť Kristovo Vzkříšení nespatri ani jeho současníci. O čem tedy Církev zpívá? O tom zmrtvýchvstání k mravnému, zbožnému životu, které se uskutečňuje v duši každého z věrných. Světlo tohoto zmrtvýchvstání nám dává možnosť duchovním způsobem uzříť Vzkříšení Kristovo.

V Něm je skrytá síla naší víry. Neboť věřit mohou i démoni, ale žít podle víry je dané jen lidem; a ti, kteří tak činí, mají ve své duši Boha, podle slov: „Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek“ (J 14, 23).

Kdysi synové Izraele v čase svátků a slavností přinášeli Bohu dary podle zákona – oběti za hřích, zápalné oběti, prvotiny a podobně. Vykonal Paschu, když vycházeli z Egypta. Nyní my křesťané slavíme Paschu Hospodinovu v den světlého svátku Vzkříšení Kristova, který na Kříž přibil hřích, zemřel za nás a vstal z mrtvých. I my přinesme Hospodinovi dary a oběti – ale nikoliv zvířat, která Kristus nepřijímá: neboť „Obětní hod ani oběť přídavnou“ nerozumných zvířat „si nepřejí a v zápalné oběti“ býků a beranů „nemá zálibu“ (Ž 39, 7).

Pokud si Kristus nepřejí oběti zvířat, jaký dar bychom Mu měli přinést v den Zmrtvýchvstání? Přinesme Mu sami sebe. Vždyť apoštol Pavel říká: „Vybízáím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba“ (Řím 12, 1).

Jak můžeme přinést sebe jako živou a svatou oběť Bohu? Tak, že už nebudeme „konat podle žádostí svého těla a mysli“ (Ef 2, 3), ale budeme „žít z moci Božího Ducha, a nepodláhat tomu, k če-

mu nás táhne naše přirozenost“ (Gal 5, 16), neboť právě k tomu nás nabádají slova apoštola Pavla: „umrtvujte své pozemské sklony“ (Kol 3, 5).

Jen takovouto obětí je možné nazvat živou. Zvíře, když je položené na obětní oltář, umírá; naopak svatí, kteří se každodenně přinášejí Bohu, obětují sami sebe po celý svůj život. Proto přinesme jako obětí sami sebe; napodobujíc všechny svaté, každodenně umrtvujme svůj egoismus kvůli Kristovi, našemu Bohu, tomu, který za nás zemřel a vstal z mrtvých.

Jakým způsobem se svatí umrtvovali? Nemilovali svět ani to, co je ve světě, zřekli se všeho, po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči a na čem si v životě zakládá (1 Jn 2, 15-16), tj. zřekli se žádostivosti, chamtivosti a marnomyslnosti, vzali svůj kříž a následovali Krista, ukřižovali svět pro sebe a sebe pro svět (Gal 6, 14). O nich apoštol Pavel praví: „Ti, kteří náležejí Kristu Ježíši, ukřižovali sami sebe se svými vášněmi a sklony“ (Gal 5, 24).

A jak se přinášeli za obětí? Žili nikoliv pro sebe, ale podřídili se Božím příkazům a zanechali svoje tužby pro lásku k Bohu a bližnímu, tj. opustili každou připoutanost k tomuto světu, vzali svůj kříž a následovali Krista podle slov: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus“ (Gal 2, 20).

Přinesme Hospodinovi jako obětí sami sebe, neboť nás si přeje Bůh, vždyť jsme Jeho najvzácnějším dílem. Zatímco všechno ostatní stvořil svým slovem, člověka zformoval „vlastními rukama“. Všecko na tomto světě zařídil tak, aby sloužilo člověku k užítku. Ustanovil ho za vládce nade vším a daroval mu rajskou blaženost. A když člověk nakonec upadl do hříchu, Bůh ho obnovil ne jinak než Krví svého jednorozeného Syna.

Proto je člověk vskutku nejdrahocennějším Božím dílem; a nejen nejdrahocennějším, ale i nejbližším, nejvlastnějším, vždyť ho stvořil, aby byl Jeho obrazem podle Jeho podoby (Gen 1, 26-27; 2, 7). Sám náš Pán, když k nám sestoupil, vzal na sebe podobu Člověka – přijal lidské tělo a duši, jednoduše řečeno: stal se Člověkem se vším všudy, kromě hříchu, a tím ještě více učinil člověka podobným sobě – učinil ho svým.

A tak se podle slov apoštola Pavla „očistíme od každé poskvrny těla i ducha a přivedme k cíli své posvěcení v bázni Boží“ (2 Kor 7, 1), tj. učiníme Boží obraz v sobě tak čistý, jak jsme ho kdysi dostali. Setřeme z něho nečistotu hříchu, aby se ukázala krása ctností. Obnovme ho v sobě tak, aby byl „bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného“ (Ef 5, 27).

Pamatujme, podle obrazu koho jsme byli stvořeni, a nezapomínejme na všechna Boží dobrodiní, která nám daroval ze své lásky. S Božím obrazem v nás je totiž spjata tajemství Kristovy smrti. Když jsme upadnutím do hříchu Boží obraz v sobě zatemnili a kvůli svým přestupkům a hříchům byli mrtví (Ef 2, 1), Bůh, jak praví svatý apoštol, se slitoval nad svým stvořením a obrazem, stal se kvůli nám Člověkem a přijal za nás mrtvé smrt, aby nás vyvedl k životu.

On sám vystoupil na svatý Kříž a přibil na něj hřích, za který jsme byli vyhnáni z Ráje; „zajal zajatce“ (Ž 67, 19; Ef 4, 8), jak praví Písmo. Co znamená: „zajal zajatce (csl. plíní plín)“? To, že od času Adamova přestupku nás náš nepřítel ďábel zajal a držel ve své moci, takže lidské duše po oddělení od těla odcházely do podsvětí, neboť Ráj byl pro nás zavřený. Když Kristus vystoupil na svatý a životonosný Kříž, svojí Krví nás vysvobodil ze zajetí a vytrhl z ruky nepřítele. Když zvítězil a porazil toho, který nás zajal, zajal nás takříkajíc nazpět – pro sebe. Z Jeho lásky jsme byli vytrženi z moci podsvětí a nyní už závisí jen na nás, zda vystoupíme do Ráje. Podsvětí už nad námi nevládne jako předtím a nedrží nás ve svém otroctví.

Varujme se hříchu, neboť každý dobrovolný hřích nás opět vydává do moci podsvětí, znovu nás zotročuje. Poté, co nás Pán Ježíš Kristus vysvobodil z podsvětí svou krví, bude hanba a velké neštěstí, když svojí lhostejností a nepozorností sami sebe znovu uvrhneme do pekla. Kéž se tedy nad námi smiluje dobrotivý Bůh a daruje nám neúnavnou bdělost pamatovat na všechno toto a pomáhat sobě i bližním, abychom v den Strašného soudu našli aspoň maličkou milost.

„Pane, který jsi přetrpěl Kříž, pošlapal smrt a vstal z mrtvých, naplň náš život pokojem, neboť Ty jediný jsi všemohoucí. Amen.“

† Rastislav

arcibiskup prešovský,
metropolita českých zemí a Slovenska

† Michal

arcibiskup pražský a českých zemí

† Simeon

arcibiskup olomoucko-brněnský

† Juraj

arcibiskup michalovsko-košický

† Izaiáš

biskup šumperský